

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ 1/09 ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ολομέλεια)

της 8ης Μαρτίου 2011

Περιεχόμενα

Η αίτηση για την έκδοση γνωμοδοτήσεως	I - 1147
Το σχέδιο συμφωνίας περί Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών και Κοινοτικών Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας	I - 1148
Διατάξεις του σχεδίου συμφωνίας.	I - 1150
Απόψεις που διατύπωσε το Συμβούλιο με την αίτησή του για την έκδοση γνωμοδοτήσεως ..	I - 1154
Σύνοψη των παρατηρήσεων που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο	I - 1155
Παρατηρήσεις σχετικά με το παραδεκτό της αιτήσεως για την έκδοση γνωμοδοτήσεως	I - 1155
Παρατηρήσεις τασσόμενες κατά της συμβατότητας του σχεδίου συμφωνίας με τις Συνθήκες	I - 1156
Παρατηρήσεις τασσόμενες, υπό την αίρεση των αναγκαίων τροποποιήσεων, υπέρ της συμβατότητας του σχεδίου συμφωνίας με τις Συνθήκες	I - 1158
Παρατηρήσεις τασσόμενες υπέρ της συμβατότητας του σχεδίου συμφωνίας με τις Συνθήκες	I - 1160
Αποψη του Δικαστηρίου.	I - 1163
Επί του παραδεκτού της αιτήσεως για την έκδοση γνωμοδοτήσεως.	I - 1163
Επί της ουσίας.	I - 1166
Εισαγωγικές παρατηρήσεις.	I - 1166
Επί της συμβατότητας του σχεδίου συμφωνίας με τις Συνθήκες.	I - 1167

Στη διαδικασία για την έκδοση γνωμοδοτήσεως 1/09,

με αντικείμενο αίτηση για την έκδοση γνωμοδοτήσεως δυνάμει του άρθρου 218, παράγραφος 11, ΣΛΕΕ, που υπέβαλε στο Δικαστήριο στις 9 Ιουλίου 2009 το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ολομέλεια)

συγκείμενο από τους Β. Σκουρή, Πρόεδρο, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, K. Schiemann, A. Arabadjiev, J.-J. Kasel και D. Šváby, προέδρους τμήματος, A. Rosas, R. Silva de Lapuerta (εισηγήτρια), E. Juhász, Γ. Αρέστη, A. Borg Barthet, M. Ilešič, U. Lõhmus, E. Levits, A. Ó Caoimh, L. Bay Larsen, P. Lindh, T. von Danwitz, C. Toader, M. Safjan και M. Berger, δικαστές,

γραμματέας: M.-A. Gaudissart, προϊστάμενος διοικητικής μονάδας,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 18ης Μαΐου 2010,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενο από τους J.-C. Piris, F. Florendino Gijón και Λ. Καραμούντζο, καθώς και από την G. Kimberley,

- η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. Rochet, και τους J.-C. Halleux και T. Materne,

- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Smolek,

- η Δανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τη V. P. Jørgensen και τους R. Holdgaard και C. Vang,

- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Lumma και την J. Kemper,

- η Εσθονική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον L. Uibo,

- η Ιρλανδία, εκπροσωπούμενη από τον D. J. O'Hagan, επικουρούμενο από τον E. Fitzsimons, SC, και τον N. Travers, BL,

- η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις Κ. Σαμώνη-Ράντου και Γ. Αλεξάκη, καθώς και από τον Κ. Μπόσκοβιτς,

- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την N. Diaz Abad,

- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις E. Belliard και B. Beaupere-Manokha, καθώς και από τους G. de Bergues και A. Adam,

- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri και τον M. Fiorilli, επικουρούμενους από τον G. Nori, vice-avvocato generale dello Stato,

- η Κυπριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις B. Χριστοφόρου και M. Χατζηγεωργίου,

- η Λιθουανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον I. Jarukaitis,

- η Λουξεμβουργιανή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον C. Schiltz, επικουρούμενο από τον P.-E. Partsch, avocat,

- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. Wissels και τον Y. de Vries,

- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Dowgielewicz και M. Szpunar,

- η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους L. Fernandez και J. Negrão, καθώς και από την M.L. Duarte,

- η Ρουμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον A. Popescu και την M.-L. Colonescu, επικουρούμενους από τις E. Gane και A. Stoia, conseillères,

- η Σλοβενική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις V. Klemenc και T. Mihelič Žitko,

- η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A. Guimaraes-Purokoski και τον J. Heliskoski,

- η Σουηδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις A. Falk και M. A. Engman,

- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τις I. Rao και E. Penlington, επικουρούμενες από τον A. Dashwood, barrister,

- το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εκπροσωπούμενο από τους E. Perillo και K. Bradley, καθώς και από την M. Dean,

- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους L. Romero Requena, J.-P. Kerpenne και H. Krämer,

αφού άκουσε εν συμβουλίω, στις 2 Ιουλίου 2010, τον P. Mengozzi, πρώτο γενικό εισαγγελέα, καθώς και τις J. Kokott και E. Sharpston, τους Y. Bot και J. Mazák, τη V. Trstenjak, καθώς και τους N. Jääskinen και P. Cruz Villalón, γενικούς εισαγγελείς,

εκδίδει την ακόλουθη

Γνωμοδότηση

Η αίτηση για την έκδοση γνωμοδοτήσεως

- 1 Η αίτηση για την έκδοση γνωμοδοτήσεως την οποία υπέβαλε στο Δικαστήριο το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει ως εξής:

«Είναι συμβατή με τις διατάξεις της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης η μελετώμενη συμφωνία σχετικά με τη θέσπιση κανόνων περί ενοποιημένου συστήματος επιλύσεως των διαφορών σε θέματα διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας (καλούμενου επί του παρόντος “Δικαστήριο Ευρωπαϊκών και Κοινοτικών Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας”);»

- 2 Το Συμβούλιο διαβίβασε στο Δικαστήριο ως συνημμένα στην αίτησή του τα εξής έγγραφα,

— το έγγραφο 8588/09 του Συμβουλίου, της 7ης Απριλίου 2009, σχετικά με την αναθεωρημένη πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου περί κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, την οποία εκπόνησε η Προεδρία του Συμβουλίου με αποδέκτη την Ομάδα «Πνευματική Ιδιοκτησία» (Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας).

- το έγγραφο 7928/09 του Συμβουλίου, της 23ης Μαρτίου 2009, σχετικά με αναθεωρημένο κείμενο της Προεδρίας περί σχεδίου συμφωνίας για το Δικαστήριο Ευρωπαϊκών και Κοινοτικών Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας και περί σχεδίου Οργανισμού του δικαστηρίου αυτού.

- το έγγραφο 7927/09 του Συμβουλίου, της 23ης Μαρτίου 2009, σχετικά με σύσταση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο για την παροχή εξουσιοδότησεως στην Επιτροπή να αρχίσει διαπραγματεύσεις με σκοπό τη σύναψη διεθνούς συμφωνίας για τη «θέσπιση κανόνων περί ενοποιημένου συστήματος επιλύσεως των διαφορών σε θέματα [ευρωπαϊκών και κοινοτικών] διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας».

Το σχέδιο συμφωνίας περί Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών και Κοινοτικών Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας

- 3 Η Σύμβαση για το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας (στο εξής: ΣΕΔΕ), η οποία υπογράφηκε στο Μόναχο στις 5 Οκτωβρίου 1973, είναι διεθνής σύμβαση της οποίας συμβαλλόμενα μέρη είναι τριάντα οκτώ κράτη, μεταξύ των οποίων όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν αποτελεί συμβαλλόμενο μέρος της ΣΕΔΕ. Η εν λόγω σύμβαση προβλέπει ενιαία διαδικασία χορηγήσεως των ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας από το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (στο εξής: ΕΓΔΕ). Μολονότι η διαδικασία χορηγήσεως του τίτλου αυτού είναι ενιαία, το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας αναλύεται σε δέσμη εθνικών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, έκαστο των οποίων διέπεται από το εθνικό δίκαιο των κρατών που καθόρισε ο δικαιούχος.

- 4 Το 2000, με πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου άρχισαν εκ νέου διαπραγματεύσεις για ένα μελλοντικό κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Στις 5 Ιουλίου 2000, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου περί ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας [COM(2000) 412 τελικό], η οποία προέβλεπε την προσχώρηση της Κοινότητας στη ΣΕΔΕ, τη θέσπιση ενιαίου τίτλου βιομηχανικής ιδιοκτησίας με ισχύ για το σύνολο της Κοινότητας και τη χορήγηση του τίτλου αυτού από το ΕΓΔΕ.

- 5 Λαμβάνοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Συμβουλίου «Ανταγωνιστικότητα» της 4ης Δεκεμβρίου 2006 και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 8ης και 9ης Μαρτίου 2007, η Επιτροπή παρουσίασε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, στις 3 Απριλίου 2007, ανακοίνωση με τίτλο «Βελτίωση του συστήματος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας στην Ευρώπη» [COM(2007) 165 τελικό].

- 6 Η Επιτροπή πρότεινε, μεταξύ άλλων, την καθιέρωση ενοποιημένου συστήματος για το ευρωπαϊκό και το μελλοντικό κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Το κοινοτικό αυτό δίπλωμα θα χορηγείται από το ΕΓΔΕ βάσει των διατάξεων της ΣΕΔΕ. Θα έχει ενιαίο και αυτοτελή χαρακτήρα, θα παράγει τα ίδια έννομα αποτελέσματα στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και θα χορηγείται, θα μεταβιβάζεται και θα ακυρώνεται ή θα παύει να ισχύει μόνο για τον συγκεκριμένο εδαφικό χώρο. Οι διατάξεις της ΣΕΔΕ θα έχουν εφαρμογή στο κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, καθόσον ο κανονισμός περί κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας δεν προβλέπει ειδικούς κανόνες.

- 7 Στο πλαίσιο των προπαρασκευαστικών εργασιών εντός του Συμβουλίου εκπονήθηκε επίσης σχέδιο διεθνούς συμφωνίας που πρόκειται να συναφθεί από τα κράτη μέλη, την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα τρίτα κράτη που είναι συμβαλλόμενα μέρη της ΣΕΔΕ (στο εξής: σχέδιο συμφωνίας), περί συστάσεως δικαστηρίου αρμόδιου για την εκδίκαση διαφορών σχετικών με τα ευρωπαϊκά και κοινοτικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

- 8 Με την υπό εξέταση συμφωνία θα συσταθεί Δικαστήριο Ευρωπαϊκού και Κοινοτικού Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας (στο εξής: ΔΔΕ), αποτελούμενο από πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο θα περιλαμβάνει κεντρικό τμήμα και τοπικά και περιφερειακά τμήματα, και από δευτεροβάθμιο δικαστήριο, το οποίο θα είναι αρμόδιο να επιλαμβάνεται των εφέσεων που θα ασκούνται κατά των αποφάσεων του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου. Το τρίτο όργανο του ΔΔΕ θα είναι η κοινή γραμματεία του.

Διατάξεις του σχεδίου συμφωνίας

- 9 Το άρθρο 14α του σχεδίου αυτού προβλέπει τα εξής:

«Εφαρμοστέο δίκαιο

1. Οσάκις επιλαμβάνεται υποθέσεως βάσει της παρούσας συμφωνίας, το Δικαστήριο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας τηρεί το κοινοτικό δίκαιο και στηρίζει τις αποφάσεις του:

α) στην παρούσα συμφωνία,

β) στην κοινοτική νομοθεσία που είναι άμεσα εφαρμοστέα, ιδίως δε στον κανονισμό [...] του Συμβουλίου περί κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, και στην εθνική νομοθεσία των συμβαλλομένων κρατών περί εφαρμογής της κοινοτικής νομοθεσίας, [...]

γ) στη Σύμβαση για το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και στην εθνική νομοθεσία που θέσπισαν τα συμβαλλόμενα κράτη σύμφωνα με τη Σύμβαση αυτή,

- δ) σε κάθε διάταξη των διεθνών συνθηκών που έχουν εφαρμογή στα διπλώματα ευρεσιτεχνίας και δεσμεύουν το σύνολο των συμβαλλομένων μερών.
2. Σε περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας στηρίζει τις αποφάσεις του στην εθνική νομοθεσία των συμβαλλομένων κρατών, το εφαρμοστέο δίκαιο καθορίζεται:
- α) βάσει των άμεσα εφαρμοστέων διατάξεων της κοινοτικής νομοθεσίας, ή
- β) ελλείψει άμεσα εφαρμοστέων διατάξεων της κοινοτικής νομοθεσίας, βάσει των διεθνών συμβάσεων ιδιωτικού διεθνούς δικαίου στις οποίες μετέχουν όλα τα συμβαλλόμενα μέρη, ή
- γ) ελλείψει διατάξεων εξ αυτών που διαλαμβάνονται στα σημεία α' και β', από τις εθνικές διατάξεις ιδιωτικού διεθνούς δικαίου τις οποίες καθορίζει το Δικαστήριο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας.
3. Συμβαλλόμενο κράτος το οποίο δεν είναι μέρος της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο οφείλει να θέσει σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθεί προς την κοινοτική νομοθεσία που αφορά το ουσιαστικό δίκαιο περί διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.»

10 Το άρθρο 15 του σχεδίου συμφωνίας ορίζει τα εξής:

«Αρμοδιότητα

1. Το Δικαστήριο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας έχει αποκλειστική αρμοδιότητα όσον αφορά:

α) αγωγές λόγω προσβολής των δικαιωμάτων από δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ή λόγω επαπειλούμενης προσβολής των δικαιωμάτων από δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ή από συμπληρωματικά πιστοποιητικά προστασίας και από τα σχετικά μέσα άμυνας, περιλαμβανομένων και των ανταγωγών που αφορούν τις άδειες εκμεταλλεύσεως·

α 1) αγωγές περί διαπιστώσεως μη προσβολής·

β) αιτήσεις ασφαλιστικών και προσωρινών μέτρων ή για την έκδοση διατάξεων·

γ) αγωγές με αίτημα την κήρυξη ακυρότητας ή ανταγωγές σε περίπτωση αιτήματος κηρύξεως της ακυρότητας διπλώματος ευρεσιτεχνίας·

δ) αγωγές αποζημιώσεως ή με αίτημα την αποκατάσταση ζημίας οι οποίες στηρίζονται στην προσωρινή προστασία που παρέχεται κατόπιν δημοσιευθείσας αιτήσεως χορηγήσεως διπλώματος ευρεσιτεχνίας·

ε) αγωγές σχετικές με τη χρήση εφευρέσεως πριν τη χορήγηση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή με δικαίωμα το οποίο στηρίζεται σε προγενέστερη χρήση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας·

στ) αιτήσεις με αίτημα τη χορήγηση ή την ανάκληση υποχρεωτικών αδειών εκμεταλλεύσεως κοινοτικών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και

ζ) αγωγές αποζημιώσεως που αφορούν άδειες εκμεταλλεύσεως [...]

2. Τα εθνικά δικαστήρια των συμβαλλομένων κρατών είναι αρμόδια για την εκδίκαση αγωγών που αφορούν κοινοτικά και ευρωπαϊκά διπλώματα ευρεσιτεχνίας τα οποία δεν εμπίπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.»

11 Η κατά τόπον αρμοδιότητα των διαφόρων τμημάτων του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου του ΔΔΕ καθορίζεται βάσει του άρθρου 15α, παράγραφος 1, του σχεδίου συμφωνίας ως ακολούθως:

«Οι διαλαμβανόμενες στο άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχεία α), β), δ) και ε), αγωγές ασκούνται ενώπιον:

α) του τοπικού τμήματος που έχει έδρα στο έδαφος του συμβαλλόμενου κράτους εντός του οποίου βρίσκεται ο τόπος της προσβολής ή ο πιθανός τόπος της επαπειλούμενης προσβολής, ή ενώπιον του περιφερειακού τμήματος στο οποίο συμμετέχει το συμβαλλόμενο κράτος, ή

β) του τοπικού τμήματος που έχει έδρα στο έδαφος του συμβαλλόμενου κράτους όπου βρίσκεται η κατοικία του εναγομένου ή του περιφερειακού τμήματος στο οποίο συμμετέχει το συμβαλλόμενο κράτος.

Οι αγωγές κατά εναγομένων που κατοικούν εκτός του εδάφους των συμβαλλόμενων κρατών ασκούνται ενώπιον του τοπικού ή περιφερειακού τμήματος σύμφωνα με το στοιχείο α).

Εάν το συμβαλλόμενο κράτος δεν διαθέτει τοπικό τμήμα και δεν συμμετέχει σε περιφερειακό τμήμα, οι αγωγές ασκούνται ενώπιον του κεντρικού τμήματος.»

12 Το άρθρο 48 του εν λόγω σχεδίου ορίζει ότι:

«1. Οσάκις το πρωτοβάθμιο δικαστήριο επιλαμβάνεται ζητήματος που αφορά την ερμηνεία της Συνθήκης [ΕΚ] ή το κύρος και την ερμηνεία πράξεων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, δύναται, εφόσον το κρίνει αναγκαίο για την έκδοση αποφάσεως, να ζητήσει από το Δικαστήριο [...] να αποφανθεί επί του ζητήματος. Οσάκις το δευτεροβάθμιο δικαστήριο επιλαμβάνεται τέτοιου ζητήματος, ζητεί από το Δικαστήριο [...] να αποφανθεί επί του ζητήματος αυτού.»

2) Η απόφαση του Δικαστηρίου [...] περί της ερμηνείας της Συνθήκης [ΕΚ] ή περί του κύρους και της ερμηνείας πράξεων που εξέδωσαν τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας δεσμεύει το πρωτοβάθμιο δικαστήριο και το δευτεροβάθμιο δικαστήριο.»

Απόψεις που διατύπωσε το Συμβούλιο με την αίτησή του για την έκδοση γνωμοδοτήσεως

13 Το Συμβούλιο επισημαίνει ότι «η πλειονότητα των [μελών του] φρονεί ότι η υπό εξέταση συμφωνία συνιστά νομικώς αποδεκτό μέσο για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών. Εντούτοις, διατυπώθηκαν και συζητήθηκαν ορισμένες επιφυλάξεις νομικής φύσεως [...]». Το Συμβούλιο διευκρινίζει ότι «τα διάφορα ζητήματα που εξετάστηκαν παρουσιάζονται με αντικειμενικό τρόπο, χωρίς να αναφέρεται ο βαθμός στον οποίο υποστηρίχθηκαν οι διάφορες απόψεις και χωρίς να λαμβάνεται θέση υπέρ της μίας ή της άλλης λύσεως που προτάθηκε»..

- 14 Το Συμβούλιο φρονεί ότι η υπό εξέταση συμφωνία δεν αλλοιώνει τις αρμοδιότητες του Δικαστηρίου. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν σχετικά με τη διάρθρωση της δομής του υπό εξέταση δικαιοδοτικού συστήματος κατά τον προσήκοντα, κατ' αυτά, τρόπο, περιλαμβανομένης της συστάσεως διεθνούς δικαστηρίου.
- 15 Κατά το Συμβούλιο, η υποχρέωση τηρήσεως του κοινοτικού δικαίου την οποία υπέχει το ΔΔΕ θεωρείται ότι έχει ευρύτατο πεδίο εφαρμογής, καθόσον δεν αφορά μόνο τις Συνθήκες και τις πράξεις που εκδίδουν τα θεσμικά όργανα, αλλά και τις γενικές αρχές της έννομης τάξεως της Ένωσης και τη νομολογία του Δικαστηρίου.

Σύνοψη των παρατηρήσεων που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο

- 16 Οι κατατεθείσες παρατηρήσεις τάσσονται είτε κατά του παραδεκτού της αιτήσεως για την έκδοση γνωμοδοτήσεως είτε κατά της συμβατότητας του σχεδίου συμφωνίας με τις Συνθήκες είτε υπέρ της αναγκαιότητας να τροποποιηθεί το εν λόγω σχέδιο προκειμένου να διασφαλισθεί ότι θα είναι σύμφωνο με τις Συνθήκες είτε τέλος υπέρ της συμβατότητας του υπό κρίση σχεδίου συμφωνίας με τις Συνθήκες.

Παρατηρήσεις σχετικά με το παραδεκτό της αιτήσεως για την έκδοση γνωμοδοτήσεως

- 17 Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζουν κατ' ουσίαν ότι η αίτηση για την έκδοση γνωμοδοτήσεως δεν είναι ώριμη, στηρίζεται δε σε ελλιπή και ανεπαρκή στοιχεία, λαμβανομένων υπόψη του αντικειμένου της υπό κρίση συμφωνίας, της προόδου των προπαρασκευαστικών εργασιών και του θεσμικού και νομικού πλαισίου. Το Κοινοβούλιο φρονεί επίσης ότι, καθόσον το Συμβούλιο δεν το

συμβουλευθήκε όσον αφορά το σχέδιο κανονισμού περί κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, εθίγη η αρχή της θεσμικής ισορροπίας.

- 18 Η Ιρλανδία, μολονότι δηλώνει ότι υποστηρίζει την αίτηση για την έκδοση γνωμοδοτήσεως, φρονεί ότι το Δικαστήριο πρέπει να διακριβώσει αν είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί της αιτήσεως αυτής, λαμβανομένης ιδίως υπόψη της προόδου της διαδικασίας διαπραγματεύσεως. Συγκεκριμένα, το κείμενο επί του οποίου θα γνωμοδοτήσει το Δικαστήριο αποτελεί σε μεγάλο βαθμό απλώς έγγραφο εργασίας επί του οποίου δεν έχουν ακόμη συμφωνήσει άπαντα τα μέλη του Συμβουλίου.

Παρατηρήσεις τασσόμενες κατά της συμβατότητας του σχεδίου συμφωνίας με τις Συνθήκες

- 19 Η Ιρλανδία, η Ελληνική, η Ισπανική (επικουρικώς), η Ιταλική, η Κυπριακή, η Λιθουανική και η Λουξεμβουργιανή Κυβέρνηση φρονούν ότι το σχέδιο συμφωνίας δεν είναι συμβατό με τις Συνθήκες.
- 20 Η Ιρλανδία υποστηρίζει ότι το σχέδιο συμφωνίας δεν διασφαλίζει την υπεροχή των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης που θα μπορούσαν να προβληθούν στο πλαίσιο των διαφορών που θα εκδικάζει το ΔΔΕ. Επιπλέον δεν διασφαλίζει ότι το δικαστήριο αυτό θα υπέχει υποχρέωση ερμηνείας σκοπούσας κατά το δυνατό στην αποτροπή συγκρούσεων μεταξύ των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης τις οποίες καλείται να εφαρμόσει και των λοιπών ενδεχομένως εφαρμοστέων εθνικών και διεθνών διατάξεων.
- 21 Η Ελληνική Κυβέρνηση επισημαίνει ότι οι διατάξεις του σχεδίου συμφωνίας περί συστάσεως και λειτουργίας των τμημάτων του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου του ΔΔΕ, τα οποία θα εδρεύουν σε τρίτα κράτη και θα είναι αρμόδια επί διαφορών σχετικών με τα κοινοτικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας, θέτουν το ζήτημα της αυτοτέλειας της έννομης τάξεως και του δικαιοδοτικού συστήματος της Ένωσης. Συγκεκριμένα, οι Συνθήκες

καθορίζουν δεσμευτικό νομικό πλαίσιο εντός του οποίου οφείλουν να ενεργούν τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και τα κράτη μέλη κατά την επιλογή τόσο της γενικής μεθόδου όσο και των συγκεκριμένων ρυθμίσεων για την επίλυση των διαφορών σχετικά με τους τίτλους βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

- 22 Η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει επικουρικός ότι το σχέδιο συμφωνίας δεν είναι συμβατό με τις Συνθήκες, δεδομένου ότι αντιβαίνει, μεταξύ άλλων, στα άρθρα 19 ΣΕΕ και 344 ΣΛΕΕ, καθόσον θέτει εν αμφιβόλω το μονοπώλιο δικαιοδοσίας του οποίου απολαύει το Δικαστήριο όσον αφορά τις διαφορές που άπτονται του δικαίου της Ένωσης. Επιπλέον, το υπό εξέταση σύστημα δεν διασφαλίζει την υπεροχή του δικαίου της Ένωσης, δεδομένου ότι το ΔΔΕ δεν εντάσσεται στη δικαιοδοτική δομή κανενός κράτους μέλους, με συνέπεια οι παραβάσεις του δικαίου της Ένωσης στις οποίες θα υποπίπτει ένα τέτοιο δικαστήριο να μην υπόκεινται σε κανενός είδους έλεγχο.
- 23 Η Ιταλική Κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι το σχέδιο συμφωνίας έχει τη μορφή πράξεως του διεθνούς δικαίου με την οποία τα κράτη μέλη και τα συμβαλλόμενα κράτη στη ΣΕΔΕ μεταβιβάζουν τις εκ του Συντάγματος αρμοδιότητές τους επί δικαιοδοτικών θεμάτων σε ένα διεθνές δικαστήριο. Δεδομένου ότι δεν υφίσταται, επί του παρόντος, τίτλος ευρεσιτεχνίας που να καλύπτει το σύνολο των κρατών μελών ούτε και ενιαίο σύστημα επιλύσεως των ένδικων διαφορών στον τομέα αυτό, η Ένωση δεν έχει αρμοδιότητα να μεταβιβάσει τις δικαιοδοτικές αρμοδιότητές της σε ένα διεθνές δικαιοδοτικό όργανο. Η εκτίμηση αυτή δεν αναιρείται από το ενδεχόμενο προσχωρήσεως της Ένωσης στη ΣΕΔΕ, διότι το υπό σύσταση διεθνές δικαστήριο δεν αποτελεί όργανο της ΣΕΔΕ. Συνεπώς, ελλείψει νομικής βάσεως, η υπό κρίση συμφωνία δεν είναι συμβατή με τις διατάξεις των Συνθηκών.
- 24 Η Κυπριακή Κυβέρνηση φρονεί ότι η σύσταση του ΔΔΕ αντιβαίνει στις αποκλειστικές αρμοδιότητες που έχουν ανατεθεί στο Δικαστήριο και στο Γενικό Δικαστήριο, όπως αυτές συναρτώνται με τα διάφορα μέσα παροχής ένδικης προστασίας που προβλέπουν οι Συνθήκες.

- 25 Κατά τη Λιθουανική Κυβέρνηση, η υπό κρίση συμφωνία, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι δεν μπορεί να συναφθεί βάσει των διατάξεων των Συνθηκών, δεν είναι συμβατή προς αυτές. Το σχέδιο συμφωνίας δεν διασφαλίζει την αυτοτέλεια του δικαίου της Ένωσης και την ουσία των εξουσιών που ανατέθηκαν βάσει των Συνθηκών στα θεσμικά όργανα της Ένωσης.
- 26 Η Λουξεμβουργιανή Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι Συνθήκες δεν παρέχουν καμία νομική βάση για τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων όπως αυτών που μεταβιβάζονται με το σχέδιο συμφωνίας σε δικαστήριο όπως το ΔΔΕ. Οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης και η νομολογία του Δικαστηρίου περί αυτοτέλειας και ομοιογένειας της έννομης τάξεως και του δικαιοδοτικού συστήματος της Ένωσης δεν επιτρέπουν τη σύσταση τέτοιου δικαστηρίου. Βάσει των Συνθηκών και της νομολογίας του Δικαστηρίου, οι αρμοδιότητες που με την υπό εξέταση συμφωνία προβλέπεται να ανατεθούν στο ΔΔΕ μπορούν να ασκηθούν μόνον από το Δικαστήριο.

Παρατηρήσεις τασσόμενες, υπό την αίρεση των αναγκαίων τροποποιήσεων, υπέρ της συμβατότητας του σχεδίου συμφωνίας με τις Συνθήκες

- 27 Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, επικουρικώς, η Γαλλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, μολοντί φρονούν ότι το σχέδιο συμφωνίας είναι καταρχήν συμβατό με τις Συνθήκες, υποστηρίζουν ότι πρέπει να τροποποιηθεί σε ορισμένα σημεία του.
- 28 Σε περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο κρίνει ότι η αίτηση του Συμβουλίου είναι παραδεκτή, το Κοινοβούλιο φρονεί ότι είναι σκόπιμο να μνημονευθεί στο κείμενο της ίδιας της συμφωνίας το ευρύτετο πεδίο εφαρμογής της υποχρέωσης τηρήσεως του δικαίου της Ένωσης και της νομολογίας του Δικαστηρίου, περιλαμβανομένων και των αποφάσεων που πρόκειται να εκδώσει, την οποία υπέχει το ΔΔΕ. Πρέπει επίσης να διευκρινισθεί ότι το ΔΔΕ θα υποχρεούται να διασφαλίζει την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

- 29 Όσον αφορά την υπό εξέταση διαδικασία προδικαστικής παραπομπής, το Κοινοβούλιο παρατηρεί ότι είναι σκόπιμο να εισαχθεί σύστημα βάσει του οποίου η Επιτροπή θα μπορεί να παρεμβαίνει στις δίκες ενώπιον του ΔΔΕ. Μπορεί επίσης να αποδειχθεί χρήσιμο το ΔΔΕ να υπέχει υποχρέωση να υποβάλει στο Δικαστήριο οποιοδήποτε ζήτημα που αφορά το κύρος διατάξεως του δικαίου της Ένωσης.
- 30 Η Βελγική Κυβέρνηση προτείνει στο Δικαστήριο να απαντήσει στην αίτηση του Συμβουλίου για την έκδοση γνωμοδότησεως ότι η υπό εξέταση συμφωνία είναι συμβατή με τις Συνθήκες εφόσον η αρμοδιότητα επί προδικαστικών ζητημάτων που ανατίθεται στο Δικαστήριο συμπληρωθεί με μηχανισμούς δυνάμενους να διασφαλίσουν την τήρηση των αρχών της υπεροχής και της πρακτικής αποτελεσματικότητας του δικαίου της Ένωσης
- 31 Η Γαλλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το σχέδιο συμφωνίας είναι, καταρχήν, συμβατό με τις Συνθήκες. Εντούτοις, η προβλεπόμενη διαδικασία προδικαστικής παραπομπής πρέπει να συμπληρωθεί από μηχανισμό που θα έχουν στη διάθεσή τους οι διάδικοι και/ή, ενδεχομένως, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή, προκειμένου να διασφαλίζεται η εκ μέρους του ΔΔΕ τήρηση του δικαίου της Ένωσης και της υπεροχής του. Μπορεί επίσης να προβλεφθεί η δυνατότητα αναίρεσης υπέρ του νόμου, με πρωτοβουλία της Επιτροπής ή κράτους μέλους, ή να προβλεφθεί διαδικασία εκ νέου εξετάσεως από το Δικαστήριο των αποφάσεων του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου του ΔΔΕ, σε περίπτωση κατά την οποία υφίσταται σοβαρός κίνδυνος να θιγεί η ενότητα και η συνοχή του δικαίου της Ένωσης.
- 32 Η Επιτροπή φρονεί ότι η υπό εξέταση συμφωνία είναι συμβατή με τις διατάξεις των Συνθηκών, υπό την προϋπόθεση ότι θα αναγνωρισθεί ρητώς η δυνατότητα να καταγγελθεί, ανά πάσα στιγμή, όχι μόνον από τα τρίτα κράτη, αλλά και από την Ένωση και τα κράτη μέλη.

Παρατηρήσεις τασσόμενες υπέρ της συμβατότητας του σχεδίου συμφωνίας με τις Συνθήκες

- 33 Η Τσεχική, η Δανική, η Γερμανική, η Εσθονική, η Ολλανδική, η Πολωνική, η Πορτογαλική, η Ρουμανική, η Σλοβενική, η Φινλανδική και η Σουηδική Κυβέρνηση καθώς και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, υποστηρίζουν ότι το σχέδιο συμφωνίας είναι συμβατό με τις Συνθήκες.
- 34 Κατά την Τσεχική Κυβέρνηση, το σχέδιο συμφωνίας είναι συμβατό με τις Συνθήκες, καθόσον τηρούνται οι απαιτήσεις περί προστασίας της αυτοτέλειας και της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, δεδομένου ότι το ΔΔΕ δύναται μεταξύ άλλων να υποβάλλει στο Δικαστήριο αιτήσεις για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως.
- 35 Η Δανική Κυβέρνηση επισημαίνει ότι το σχέδιο συμφωνίας δεν αντιβαίνει στους θεσμικούς κανόνες των Συνθηκών και ότι η συμφωνία πρέπει να συναφθεί τόσο από την Ένωση όσο και από τα κράτη μέλη της δυνάμει των άρθρων 81 ΣΛΕΕ και 114 ΣΛΕΕ.
- 36 Η Γερμανική Κυβέρνηση φρονεί ότι το σύστημα δικαστικού ελέγχου που προβλέπει το σχέδιο συμφωνίας είναι σύμφωνο με τις Συνθήκες. Ειδικότερα, το σύστημα αυτό δεν αντιβαίνει στο άρθρο 262 ΣΛΕΕ. Διασφαλίζονται, εξάλλου, η υπεροχή και η αυτοτέλεια της έννομης τάξεως της Ένωσης. Το υπό εξέταση δικαιοδοτικό σύστημα δεν συνεπάγεται «αλλοίωση» των αρμοδιοτήτων του Δικαστηρίου, ούτε επιβάλλει στην Ένωση ορισμένη ερμηνεία του δικαίου όσον αφορά την άσκηση των εσωτερικών αρμοδιοτήτων της.

- 37 Η Εσθονική Κυβέρνηση παρατηρεί ότι το σχέδιο συμφωνίας αφορά όχι μόνον τις αρμοδιότητες της Ένωσης, αλλά και αυτές των κρατών μελών, οπότε το άρθρο 352 ΣΛΕΕ αποτελεί την προσήκουσα νομική βάση για τη σύναψη της υπό εξέταση συμφωνίας. Το σχέδιο συμφωνίας δεν θέτει εν αμφιβόλω ούτε την υπεροχή και την αυτοτέλεια της έννομης τάξεως της Ένωσης ούτε τις αρμοδιότητες του Δικαστηρίου.
- 38 Η Ολλανδική Κυβέρνηση επισημαίνει ότι το άρθρο 262 ΣΛΕΕ δεν αποκλείει τη σύναψη της σχεδιαζόμενης συμφωνίας. Εξάλλου, το σχέδιο αυτό δεν θίγει την ενότητα και την ομοιογένεια του δικαίου της Ένωσης. Επιπλέον, η υπό εξέταση συμφωνία δεν μεταβάλλει το σύστημα νομικής προστασίας και δικαστικού ελέγχου εκ μέρους των εθνικών δικαστηρίων και των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης, όπως προβλέπουν οι Συνθήκες, ούτε αντιβαίνει σ' αυτά.
- 39 Η Πολωνική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η εκχώρηση των υπό εξέταση αρμοδιοτήτων στο ΔΔΕ είναι καταρχήν συμβατή με τις Συνθήκες και δεν αντιβαίνει στο άρθρο 262 ΣΛΕΕ. Δεδομένης της ελλείψεως κοινοτικής πράξεως σχετικής με τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, το Δικαστήριο δεν διαθέτει αποκλειστική δικαιοδοσία στον τομέα αυτό. Επιπλέον, το σχέδιο συμφωνίας δεν θίγει την υπεροχή του δικαίου της Ένωσης. Με την προβλεπόμενη διαδικασία προδικαστικής παραπομπής διασφαλίζεται η ομοιομορφία ως προς την ερμηνεία και η συνοχή του δικαίου της Ένωσης στον επίμαχο τομέα.
- 40 Η Πορτογαλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η ανάθεση των υπό εξέταση αρμοδιοτήτων στο ΔΔΕ είναι συμβατή με τις Συνθήκες. Οι προβληθείσες αντιρρήσεις όσον αφορά τους κινδύνους για την υπεροχή και την αυτοτέλεια της έννομης τάξεως της Ένωσης είναι αστήρικτες. Δεδομένου του σύνθετου χαρακτήρα του τομέα [των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας] και του σκοπού να καθιερωθεί ενιαίο σύστημα προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας στην Ευρώπη, έπρεπε να αναζητηθούν «ευέλικτες λύσεις» κατάλληλες για την επίτευξη του σκοπού αυτού. Το σχέδιο συμφωνίας αποτελεί απάντηση στην πρόκληση αυτή.

- 41 Η Ρουμανική Κυβέρνηση επισημαίνει ότι η αυτοτέλεια της έννομης τάξεως της Ένωσης διασφαλίζεται με την υποχρέωση του ΔΔΕ να τηρεί το δίκαιο της Ένωσης, με τη δυνατότητα ή την υποχρέωση του ΔΔΕ, αναλόγως της περιπτώσεως, να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα, καθώς και με τη δεσμευτική ισχύ των αποφάσεων που θα εκδίδει το Δικαστήριο στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής. Εξάλλου, καμία διάταξη των Συνθηκών δεν αποκλείει την ανάθεση στο Δικαστήριο μέσω διεθνούς συμφωνίας της αρμοδιότητας να ερμηνεύει τις διατάξεις της συμφωνίας αυτής με σκοπό την ενδεχόμενη εφαρμογή της εντός τρίτων κρατών.
- 42 Κατά τη Σλοβενική Κυβέρνηση, η ανάθεση στο ΔΔΕ αποκλειστικής αρμοδιότητας επί των διαφορών σχετικά με το κύρος και/ή τα αποτελέσματα κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας είναι συμβατή με τις Συνθήκες. Τόσο το άρθρο 257 ΣΛΕΕ όσο και το άρθρο 262 ΣΛΕΕ δεν προδικάζουν την επιλογή δικαιοδοτικού πλαισίου στον τομέα αυτό. Με τα άρθρα 14α και 48 του σχεδίου συμφωνίας διασφαλίζεται η αυτοτέλεια και η τήρηση της έννομης τάξεως της Ένωσης.
- 43 Η Φινλανδική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, στο μέτρο που η υπό εξέταση συμφωνία έχει ως σκοπό και ως περιεχόμενο την καθιέρωση διεθνούς δικαιοδοτικού συστήματος επί θεμάτων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, η σύναψη της συμφωνίας αυτής στο όνομα της Ένωσης πρέπει να στηριχθεί τόσο στο άρθρο 262 ΣΛΕΕ όσο και στο άρθρο 352 ΣΛΕΕ. Κατά τα λοιπά, το σχέδιο συμφωνίας δεν εγείρει ζήτημα συμβατότητας με τις Συνθήκες.
- 44 Η Σουηδική Κυβέρνηση επισημαίνει ότι με το σχέδιο συμφωνίας διασφαλίζεται η ομοιόμορφη εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης. Δεν αλλοιώνονται οι αρμοδιότητες του Δικαστηρίου, ούτε τίθεται εν αμφιβόλω η αποκλειστική εξουσία του όσον αφορά τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων της Ένωσης.
- 45 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου φρονεί ότι η υπό εξέταση συμφωνία πρέπει να συναφθεί ως μικτή συμφωνία. Οι αρμοδιότητες του Δικαστηρίου δεν πρόκειται να μεταβληθούν ουσιαδώς στο πλαίσιο του συστήματος επιλύσεως των διαφορών

το οποίο προβλέπει η υπό εξέταση συμφωνία, καθόσον δεν θίγεται ούτε η αποκλειστική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου ούτε η δεσμευτική ισχύς των αποφάσεών του. Η ανάθεση στο ΔΔΕ αρμοδιοτήτων επί υποθέσεων που αφορούν το κύρος και/ή την εφαρμογή των κοινοτικών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας δεν αντιβαίνει στη ΣΛΕΕ. Στο πλαίσιο του συστήματος επιλύσεως διαφορών το οποίο προβλέπει η υπό εξέταση συμφωνία, διασφαλίζεται η υπεροχή του δικαίου της Ένωσης. Η διαδικασία προδικαστικής παραπομπής που προβλέπει το άρθρο 48 του σχεδίου συμφωνίας, βάσει της οποίας ανατίθεται στο ΔΔΕ η εξουσία να υποβάλλει ερωτήματα στο Δικαστήριο, είναι συμβατή με τις Συνθήκες.

Άποψη του Δικαστηρίου

Επί του παραδεκτού της αιτήσεως για την έκδοση γνωμοδοτήσεως

- ⁴⁶ Οι παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν σχετικά με το παραδεκτό της αιτήσεως για την έκδοση γνωμοδοτήσεως αφορούν, κατ' ουσίαν, τρία ζητήματα, δηλαδή, πρώτον, το ζήτημα της πληρότητας του περιεχομένου της υπό εξέταση συμφωνίας, δεύτερον, την πρόοδο των προπαρασκευαστικών εργασιών και, τρίτον, την τήρηση της θεσμικής ισορροπίας.
- ⁴⁷ Πριν δοθεί απάντηση στα τρία αυτά ζητήματα, πρέπει να επισημανθεί ότι, κατά το άρθρο 218, παράγραφος 11, ΣΛΕΕ, το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, η Επιτροπή ή ένα κράτος μέλος μπορεί να ζητήσει από το Δικαστήριο να γνωμοδοτήσει εάν προς σύναψη συμφωνία είναι συμβατή με τις διατάξεις των Συνθηκών. Η διάταξη αυτή σκοπεί στην αποτροπή των περιπλοκών οι οποίες θα ανέκυπταν από ένδικες αμφισβητήσεις σχετικές με το αν διεθνείς συμφωνίες που δεσμεύουν την Ένωση είναι συμβατές με τις Συνθήκες (βλ. γνωμοδότηση 2/94, της 28ης Μαρτίου 1996, Συλλογή 1996, σ. I-1759, σκέψη 3, και γνωμοδότηση 1/08, της 30ής Νοεμβρίου 2009, Συλλογή 2009, σ. I-11129, σκέψη 107).

- 48 Συγκεκριμένα, δικαστική απόφαση με την οποία διαπιστώνεται, ενδεχομένως, κατόπιν της συνάψεως διεθνούς συμφωνίας δεσμεύουσας την Ένωση, ότι η συμφωνία αυτή, λόγω είτε του περιεχομένου της είτε της διαδικασίας που ακολουθήθηκε για τη σύναψή της, δεν είναι συμβατή με τις διατάξεις των Συνθηκών, θα προκαλούσε, ασφαλώς, σοβαρές δυσχέρειες όχι μόνο εντός της Ένωσης, αλλά και σε επίπεδο διεθνών σχέσεων, και θα μπορούσε να βλάψει τα συμφέροντα όλων των ενδιαφερομένων, περιλαμβανομένων των τρίτων χωρών (βλ. γνωμοδότηση 3/94, της 13ης Δεκεμβρίου 1995, Συλλογή 1995, σ. I-4577, σκέψη 17).
- 49 Όσον αφορά, πρώτον, το ζήτημα της πληρότητας του σχεδίου συμφωνίας, πρέπει να υπομνησθεί ότι σε περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο καλείται να αποφανθεί επί του συμβατού των διατάξεων σχεδιαζόμενης συμφωνίας με τους κανόνες της Συνθήκης, πρέπει να διαθέτει επαρκή στοιχεία όσον αφορά το περιεχόμενο της εν λόγω συμφωνίας (βλ. προπαρατεθείσα γνωμοδότηση 2/94, σκέψεις 20 έως 22).
- 50 Εν προκειμένω, το Συμβούλιο προσκόμισε στο Δικαστήριο το πλήρες κείμενο του σχεδίου συμφωνίας, το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, διατάξεις για την οργάνωση και τον τρόπο λειτουργίας του ΔΔΕ, τις αρμοδιότητες και τα διάφορα είδη ένδικων βοηθημάτων, καθώς και για το εφαρμοστέο δίκαιο και τα αποτελέσματα των αποφάσεων αυτού του δικαιοδοτικού οργάνου.
- 51 Επιπλέον, πρέπει να επισημανθεί ότι στην αίτηση για την έκδοση γνωμοδότησεως γίνεται λόγος και για το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το σχέδιο συμφωνίας. Συγκεκριμένα, το σχέδιο αυτό αποτελεί μέρος συνόλου μέτρων τα οποία μελετώνται επί του παρόντος από τα διάφορα θεσμικά όργανα της Ένωσης, όπως η θέσπιση κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας ως νέου τίτλου βιομηχανικής ιδιοκτησίας και η προσχώρηση της Ένωσης στη ΣΕΔΕ.
- 52 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο εκτιμά ότι διαθέτει επαρκή στοιχεία όσον αφορά το περιεχόμενο και το πλαίσιο της υπό εξέταση συμφωνίας.

- 53 Όσον αφορά, δεύτερον, το ζήτημα αν η διαδικασία λήψεως αποφάσεων έχει φθάσει σε στάδιο επαρκώς προχωρημένο προκειμένου το Δικαστήριο να αποφανθεί επί του συμβατού του σχεδίου αυτού με τις Συνθήκες, πρέπει να υπομνησθεί, αφενός, ότι μπορεί να υποβληθεί στο Δικαστήριο αίτηση για την έκδοση γνωμοδοτήσεως πριν την έναρξη των διαπραγματεύσεων σε διεθνές επίπεδο, εφόσον είναι γνωστό το αντικείμενο της σχεδιαζόμενης συμφωνίας, έστω και αν υφίσταται η δυνατότητα ορισμένων εναλλακτικών λύσεων ή το ενδεχόμενο διαφοροποιήσεων ως προς την τελική μορφή των υπό κατάρτιση κειμένων, εφόσον τα έγγραφα που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο καθιστούν δυνατό σ' αυτό να διαμορφώσει επαρκώς βεβαία κρίση επί του ζητήματος που ήγειρε το Συμβούλιο (βλ., σχετικά, γνωμοδότηση 1/78, της 4ης Οκτωβρίου 1979, Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 401, σκέψη 34) και, αφετέρου, ότι το παραδεκτό αιτήσεως για την έκδοση γνωμοδοτήσεως δεν μπορεί να τεθεί εν αμφιβόλω για τον λόγο ότι το Συμβούλιο δεν έχει ακόμη λάβει την απόφαση για την έναρξη των διαπραγματεύσεων σε διεθνές επίπεδο (βλ. προπαρατεθείσα γνωμοδότηση 2/94, σκέψη 13).
- 54 Όσον αφορά την υπό κρίση αίτηση, πρέπει να επισημανθεί ότι το σχέδιο περί καθιέρωσης ενοποιημένου δικαιοδοτικού συστήματος σχετικά με τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας αποτελούσε αντικείμενο μελέτης εκ μέρους του Συμβουλίου κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως για την έκδοση γνωμοδοτήσεως στο Δικαστήριο. Το γεγονός και μόνον ότι το σχέδιο συμφωνίας ή ορισμένα σχέδια νομοθετικών μέτρων τα οποία συνδέονται στενά με το σχέδιο αυτό, όπως η πρόταση κανονισμού περί κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, δεν τυγχάνουν, προς το παρόν, ομόφωνης υποστηρίξεως εντός του Συμβουλίου δεν θίγει το παραδεκτό της υπό κρίση αιτήσεως για την έκδοση γνωμοδοτήσεως.
- 55 Όσον αφορά, τρίτον, το ζήτημα περί της θεσμικής ισορροπίας, πρέπει να επισημανθεί ότι η δυνατότητα υποβολής αιτήσεως για την έκδοση γνωμοδοτήσεως, δυνάμει του άρθρου 218, παράγραφος 11, ΣΛΕΕ, δεν προϋποθέτει την ύπαρξη οριστικής συμφωνίας μεταξύ των οικείων θεσμικών οργάνων. Συγκεκριμένα, το δικαίωμα που παρέχεται στο Συμβούλιο, στο Κοινοβούλιο, στην Επιτροπή και στα κράτη μέλη να ζητούν από το Δικαστήριο να γνωμοδοτήσει μπορεί να ασκηθεί ατομικώς, χωρίς οποιαδήποτε μεταξύ τους συνεννόηση και χωρίς να αναμένεται το τελικό αποτέλεσμα συναφούς νομοθετικής διαδικασίας. Εν πάση περιπτώσει, το Κοινοβούλιο διατηρεί το δικαίωμα να υποβάλει το ίδιο αίτηση για την έκδοση γνωμοδοτήσεως.

- 56 Επομένως, το γεγονός ότι η προκείμενη συμφωνία μπορεί να συναφθεί μόνον κατόπιν διαβουλεύσεως με το Κοινοβούλιο, ενδεχομένως δε μόνον κατόπιν της εγκρίσεώς του, και το γεγονός ότι η ενδεχόμενη θέσπιση συναφών νομοθετικών μέτρων εντός της Ένωσης, όπως ο μελλοντικός κανονισμός περί κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, προϋποθέτει νομοθετική διαδικασία στην οποία θα μετάσχει αυτό το θεσμικό όργανο, στερείται σημασίας όσον αφορά τη δυνατότητα που παρέχεται στο Συμβούλιο, βάσει του άρθρου 218, παράγραφος 11, ΣΛΕΕ, να ζητήσει από το Δικαστήριο να γνωμοδοτήσει.
- 57 Συνεπώς, η αίτηση για την έκδοση γνωμοδοτήσεως την οποία υπέβαλε το Συμβούλιο είναι παραδεκτή.

Επί της ουσίας

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

- 58 Μολονότι η υπό κρίση αίτηση για την έκδοση γνωμοδοτήσεως και οι παρατηρήσεις που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο παραπέμπουν στις διατάξεις της Συνθήκης ΕΕ και της Συνθήκης ΕΚ, εντούτοις, τα ζητήματα που εγείρονται πρέπει να εξετασθούν βάσει των διατάξεων της Συνθήκης ΕΕ και της Συνθήκης ΛΕΕ, οι οποίες τέθηκαν σε ισχύ την 1η Δεκεμβρίου 2009, δηλαδή μετά την εκ μέρους του Συμβουλίου υποβολή της αιτήσεως, στις 6 Ιουλίου 2009.
- 59 Πρέπει να διευκρινισθεί επίσης ότι το καίριο ζήτημα που θέτει η υπό κρίση αίτηση για την έκδοση γνωμοδοτήσεως δεν αφορά τις αρμοδιότητες του ΔΔΕ επί θεμάτων ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, αλλά αυτές σχετικά με το μελλοντικό κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

Επί της συμβατότητας του σχεδίου συμφωνίας με τις Συνθήκες

- 60 Καταρχάς, το Δικαστήριο κρίνει σκόπιμο να δώσει απάντηση στα επιχειρήματα που προέβαλαν ορισμένα κράτη μέλη περί του ότι τα άρθρα 262 ΣΛΕΕ και 344 ΣΛΕΕ ενδέχεται να αποκλείουν την υπό εξέταση μεταβίβαση αρμοδιοτήτων.
- 61 Όσον αφορά το άρθρο 262 ΣΛΕΕ, η σύσταση του ΔΔΕ δεν αντιβαίνει σ' αυτό. Μολονότι το προπαρατεθέν άρθρο επιτρέπει την ανάθεση στο Δικαστήριο ορισμένων εκ των αρμοδιοτήτων που προβλέπεται να ανατεθούν στο ΔΔΕ, η λύση που υποδεικνύεται βάσει του εν λόγω άρθρου δεν είναι η μόνη δυνατή για τη σύσταση ενοποιημένου δικαιοδοτικού οργάνου επί θεμάτων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.
- 62 Συγκεκριμένα, το άρθρο 262 ΣΛΕΕ προβλέπει τη δυνατότητα διευρύνσεως των αρμοδιοτήτων των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης στις ένδικες διαφορές που αφορούν την εφαρμογή πράξεων της Ένωσης περί θεσπίσεως ευρωπαϊκών τίτλων πνευματικής ιδιοκτησίας. Κατά συνέπεια, το άρθρο αυτό δεν εγκαθιδρύει μονοπώλιο του Δικαστηρίου στον οικείο τομέα και δεν προδικάζει την επιλογή του δικαιοδοτικού πλαισίου που ενδέχεται να θεσπισθεί για τις ένδικες διαφορές μεταξύ ιδιωτών όσον αφορά τους τίτλους πνευματικής ιδιοκτησίας.
- 63 Η σύσταση του ΔΔΕ δεν αντιβαίνει ούτε στο άρθρο 344 ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι το άρθρο αυτό απλώς απαγορεύει στα κράτη μέλη να επιλέγουν τρόπο επιλύσεως διαφοράς σχετικής με την ερμηνεία ή την εφαρμογή των Συνθηκών διαφορετικό από εκείνον που προβλέπουν οι Συνθήκες. Οι αρμοδιότητες, όμως, οι οποίες πρόκειται να ανατεθούν στο ΔΔΕ βάσει του σχεδίου συμφωνίας αφορούν αποκλειστικώς τις ένδικες διαφορές μεταξύ ιδιωτών επί θεμάτων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

- 64 Δεδομένου ότι βάσει του σχεδίου συστήνεται, κατ' ουσίαν, μια νέα δικαιοδοτική δομή, πρέπει να υπομνησθούν, καταρχάς, τα θεμελιώδη στοιχεία της έννομης τάξεως της Ένωσης, όπως προβλέφθηκαν από τις ιδρυτικές συνθήκες και διευκρινίστηκαν με τη νομολογία του Δικαστηρίου, προκειμένου να εξετασθεί αν η σύσταση του ΔΔΕ είναι συμβατή με τα στοιχεία αυτά.
- 65 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, αντιθέτως προς τις συνήθεις διεθνείς συνθήκες, οι ιδρυτικές Συνθήκες της Ένωσης εγκαθίδρυσαν μια νέα έννομη τάξη, διαθέτουμε τα δικά της θεσμικά όργανα, υπέρ της οποίας τα κράτη μέλη περιόρισαν, σε όλο και ευρύτερους τομείς, τα κυριαρχικά δικαιώματά τους και της οποίας υποκείμενα είναι όχι μόνο τα κράτη μέλη, αλλά και οι υπήκοοί τους (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 5ης Φεβρουαρίου 1963, 26/62, van Gend & Loos, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 861, και της 15ης Ιουλίου 1964, 6/64, Costa, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 1191). Τα ουσιώδη χαρακτηριστικά της συσταθείσας κατ' αυτόν τον τρόπο έννομης τάξεως της Ένωσης είναι, ειδικότερα, η υπεροχή της έναντι του δικαίου των κρατών μελών και το άμεσο αποτέλεσμά της σειράς διατάξεων εφαρμοστέων τόσο στους πολίτες τους όσο και στα ίδια τα κράτη μέλη (βλ. γνωμοδότηση 1/91, της 14ης Δεκεμβρίου 1991, Συλλογή 1991, σ. I-6079, σκέψη 21).
- 66 Όπως προκύπτει από το άρθρο 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ, το Δικαστήριο και τα δικαστήρια των κρατών μελών μεριμνούν για τη διασφάλιση της τηρήσεως αυτής της έννομης τάξεως και του δικαιοδοτικού συστήματος της Ένωσης.
- 67 Εξάλλου, στο Δικαστήριο απόκειται η διασφάλιση της αυτοτέλειας της έννομης τάξεως της Ένωσης, η οποία συστάθηκε κατ' αυτόν τον τρόπο βάσει των Συνθηκών (βλ. προπαρατεθείσα γνωμοδότηση 1/91, σκέψη 35).
- 68 Πρέπει να επισημανθεί επίσης ότι στα κράτη μέλη απόκειται, βάσει ιδίως της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, ΣΕΕ, να διασφαλίζουν την εντός της αντίστοιχης επικράτειάς τους εφαρμογή και τήρηση

του δικαίου της Ένωσης (βλ., σχετικώς, απόφαση της 16ης Ιουλίου 1998, C-298/96, Oelmühle και Schmidt Söhne, Συλλογή 1998, σ. I-4767, σκέψη 23). Επιπλέον, βάσει του δευτέρου εδαφίου της ίδιας αυτής διατάξεως, τα κράτη μέλη λαμβάνουν κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο δυνάμενο να διασφαλίσει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις Συνθήκες ή από τις πράξεις των θεσμικών οργάνων της Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό, απόκειται στα εθνικά δικαστήρια και στο Δικαστήριο να διασφαλίζουν την πλήρη εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης στο σύνολο των κρατών μελών και την ένδικη προστασία των δικαιωμάτων που οι πολίτες αντλούν από το δικαιο αυτό (βλ., σχετικώς, απόφαση της 13ης Μαρτίου 2007, C-432/05, Unibet, Συλλογή 2007, σ. I-2271, σκέψη 38 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 69 Συγκεκριμένα, τα εθνικά δικαστήρια επιτελούν, σε συνεργασία με το Δικαστήριο, αποστολή που τους έχει ανατεθεί από κοινού προκειμένου να διασφαλίζεται η τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή των Συνθηκών (βλ. αποφάσεις της 16ης Δεκεμβρίου 1981, 244/80, Foglia, Συλλογή 1981, σ. 3045, σκέψη 16, και της 15ης Ιουνίου 1995, C-422/93 έως C-424/93, Zabala Erasun κ.λπ., Συλλογή 1995, σ. I-1567, σκέψη 15).
- 70 Το δικαιοδοτικό σύστημα της Ένωσης αποτελείται άλλωστε από ένα πλήρες σύστημα ένδικων βοηθημάτων και διαδικασιών με σκοπό τον έλεγχο της νομιμότητας των πράξεων των θεσμικών οργάνων (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 25ης Ιουλίου 2002, C-50/00 P, Unión de Pequeños Agricultores, Συλλογή 2002, σ. I-6677, σκέψη 40).
- 71 Όσον αφορά τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του ΔΔΕ, πρέπει να επισημανθεί ότι το δικαστήριο αυτό βρίσκεται εκτός του θεσμικού και δικαιοδοτικού πλαισίου της Ένωσης. Συγκεκριμένα, δεν αποτελεί μέρος του δικαιοδοτικού συστήματος που προβλέπεται από το άρθρο 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ. Το ΔΔΕ αποτελεί οργανισμό που διαθέτει αυτοτελή νομική προσωπικότητα βάσει του διεθνούς δικαίου.
- 72 Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 του σχεδίου συμφωνίας, το ΔΔΕ έχει αποκλειστική αρμοδιότητα όσον αφορά σημαντικό αριθμό ειδών αγωγών ασκούμενων από ιδιώτες στον τομέα των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Η αρμοδιότητα αυτή αφορά,

μεταξύ άλλων, τις αγωγές λόγω προσβολής δικαιωμάτων από δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ή λόγω επαπειλούμενης προσβολής των δικαιωμάτων αυτών, τις ανταγωγές σχετικά με δικαιώματα εκμεταλλεύσεως, τις αγωγές περί διαπιστώσεως μη προσβολής, τις αιτήσεις ασφαλιστικών και προσωρινών μέτρων, τις αγωγές με αίτημα την κήρυξη της ακυρότητας διπλώματος ευρεσιτεχνίας και τις ανταγωγές σε περίπτωση τέτοιου αιτήματος, τις αγωγές αποζημιώσεως ή με αίτημα την αποκατάσταση ζημίας οι οποίες στηρίζονται στην προσωρινή προστασία που παρέχεται κατόπιν δημοσιευθείσας αιτήσεως για τη χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας, τις αγωγές σχετικά με τη χρήση εφευρέσεως πριν τη χορήγηση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή με δικαίωμα το οποίο στηρίζεται σε προγενέστερη χρήση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, τις αιτήσεις με αίτημα τη χορήγηση ή την ανάκληση υποχρεωτικών αδειών εκμεταλλεύσεως κοινοτικών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, καθώς και τις αγωγές αποζημιώσεως που αφορούν άδειες εκμεταλλεύσεως. Στο μέτρο αυτό, τα δικαστήρια των συμβαλλομένων κρατών, περιλαμβανομένων και αυτών των κρατών μελών, στερούνται τις αρμοδιότητες αυτές, διατηρούν δε μόνον αυτές που δεν εμπίπτουν στο πεδίο των αποκλειστικών αρμοδιοτήτων του ΔΔΕ.

73 Πρέπει να προστεθεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 14α του σχεδίου συμφωνίας, το ΔΔΕ, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, είναι επιφορτισμένο με την ερμηνεία και την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης. Στο δικαστήριο αυτό ανατίθεται το μεγαλύτερο μέρος της καθ' ύλην αρμοδιότητας που ανήκει, καταρχήν, στα εθνικά δικαστήρια προκειμένου να επιλαμβάνεται των διαφορών σχετικά με το κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και να διασφαλίζει, στον τομέα αυτό, την πλήρη εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης και τη δικαστική προστασία των δικαιωμάτων που αντλούν από το εν λόγω δίκαιο οι ιδιώτες.

74 Προκειμένου περί διεθνούς συμφωνίας, προβλέπουσα τη σύσταση δικαστηρίου στο οποίο ανατίθεται η ερμηνεία των διατάξεών της, το Δικαστήριο έχει βεβαίως αποφανθεί ότι μια τέτοια συμφωνία δεν αντιβαίνει καταρχήν στο δίκαιο της Ένωσης. Συγκεκριμένα, η αρμοδιότητα της Ένωσης επί θεμάτων διεθνών σχέσεων και η ικανότητά της προς σύναψη διεθνών συμφωνιών εμπεριέχει κατ' ανάγκη την ευχέρεια συμμορφώσεώς της προς τις αποφάσεις δικαστηρίου που έχει συσταθεί ή ορισθεί βάσει τέτοιων συμφωνιών, όσον αφορά την ερμηνεία και την εφαρμογή των διατάξεών τους (βλ. προπαρατεθείσα γνωμοδότηση 1/91, σκέψεις 40 και 70).

- 75 Το Δικαστήριο έχει επίσης επισημάνει ότι είναι δυνατή η ανάθεση νέων δικαιοδοτικών αρμοδιοτήτων στο Δικαστήριο βάσει διεθνούς συμφωνίας συναφθείσας με τρίτα κράτη, υπό τον όρο η ανάθεση αυτή να μην αλλοιώνει την αποστολή του Δικαστηρίου, όπως αυτή ορίζεται βάσει των Συνθηκών ΕΕ και ΛΕΕ (βλ., κατ' αναλογία, γνωμοδότηση 1/92, της 10ης Απριλίου 1992, Συλλογή 1992, σ. I-2821, σκέψη 32).
- 76 Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι μια διεθνής συμφωνία επιτρέπεται να έχει επιπτώσεις επί των αρμοδιοτήτων του εφόσον πληρούνται οι ουσιώδεις προϋποθέσεις για τη διασφάλιση της ουσίας των αρμοδιοτήτων αυτών και εφόσον δεν τίγεται η αυτοτέλεια της έννομης τάξεως της Ένωσης (βλ. γνωμοδότηση 1/00, της 18ης Απριλίου 2002, Συλλογή 2002, σ. I-3493, σκέψεις 21, 23 και 26).
- 77 Εντούτοις, τα δικαιοδοτικά συστήματα που αποτέλεσαν το αντικείμενο των προπαρατεθεισών γνωμοδοτήσεων σκοπούσαν κατ' ουσίαν στην επίλυση διαφορών σχετικών με την ερμηνεία και την εφαρμογή των διατάξεων των υπό εξέταση διεθνών συμφωνιών. Επιπλέον, ενώ προέβλεπαν την ανάθεση ειδικών αρμοδιοτήτων σε δικαστήρια τρίτων κρατών όσον αφορά την υποβολή στο Δικαστήριο αιτήσεων για την έκδοση προδικαστικής απόφασης, τα συστήματα αυτά δεν έθιγαν τις αρμοδιότητες των δικαστηρίων των κρατών μελών όσον αφορά την ερμηνεία και την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, ούτε τη δυνατότητα ή ενδεχομένως την υποχρέωση αυτών να υποβάλλουν στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα και την αρμοδιότητα του τελευταίου να δίδει απάντηση σ' αυτά.
- 78 Αντιθέτως, το διεθνές δικαστήριο του οποίου τη σύσταση προβλέπει το υπό εξέταση σχέδιο συμφωνίας καλείται να ερμηνεύει και να εφαρμόζει όχι μόνον τις διατάξεις της συμφωνίας αυτής, αλλά και το μελλοντικό κανονισμό περί κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, καθώς και άλλα νομοθετήματα της Ένωσης, ιδίως κανονισμούς και οδηγίες, σε συνδυασμό με τα οποία θα πρέπει, ενδεχομένως, να ερμηνεύεται ο κανονισμός αυτός, δηλαδή διατάξεις σχετικές με άλλα συστήματα προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας, καθώς και διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ σχετικές με την εσωτερική αγορά και το δίκαιο του ανταγωνισμού. Επίσης, το ΔΕΕ μπορεί να κληθεί να εκδικάσει διαφορά που εκκρεμεί ενώπιόν του από απόψεως των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των γενικών αρχών του δικαίου του Ένωσης ή ακόμη και να εξετάσει το κύρος πράξεως της Ένωσης.

79 Όσον αφορά το σχέδιο συμφωνίας που υποβλήθηκε προς εξέταση από το Δικαστήριο, πρέπει να επισημανθεί ότι το ΔΔΕ:

- υποκαθιστά, στον τομέα των αποκλειστικών αρμοδιοτήτων του που απαριθμούνται στο άρθρο 15 του ως άνω σχεδίου, τα εθνικά δικαστήρια,

- στερεί επομένως από αυτά τη δυνατότητα να υποβάλλουν στο Δικαστήριο αιτήσεις για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως όσον αφορά τον εν λόγω τομέα,

- καθίσταται, στον τομέα των αποκλειστικών αρμοδιοτήτων του, το μόνο δικαιοδοτικό όργανο με το οποίο θα συνδιαλέγεται το Δικαστήριο, στο πλαίσιο διαδικασίας προδικαστικής παραπομπής που αφορά την ερμηνεία και την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, και

- επιφορτίζεται, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων αυτών, σύμφωνα με το άρθρο 14α του ως άνω σχεδίου συμφωνίας, με την ερμηνεία και την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης.

80 Μολονότι το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί αγωγών μεταξύ ιδιωτών επί θεμάτων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, δεδομένου ότι η αρμοδιότητα αυτή ανήκει στα δικαστήρια των κρατών μελών, τα κράτη μέλη δεν μπορούν πάντως να εκχωρήσουν την αρμοδιότητα επιλύσεως τέτοιων διαφορών σε δικαστήριο που θα συσταθεί βάσει διεθνούς συμφωνίας και το οποίο θα στερήσει από τα εθνικά δικαστήρια την αρμοδιότητά τους να εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης, ως δικαστήρια «κοινού δικαίου» της έννομης τάξεως της Ένωσης και, ως εκ τούτου, την κατά

το άρθρο 267 ΣΛΕΕ δυνατότητα ή ακόμη και υποχρέωση υποβολής προδικαστικών ερωτημάτων στον οικείο τομέα.

- 81 Το σχέδιο συμφωνίας, όμως, προβλέπει μηχανισμό προδικαστικής παραπομπής κατά τον οποίο η δυνατότητα προδικαστικής παραπομπής στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω συμφωνίας ανήκει αποκλειστικά στο ΔΔΕ, ενώ αφαιρείται από τα εθνικά δικαστήρια.
- 82 Πρέπει να υπογραμμισθεί ότι η περίπτωση του ΔΔΕ, στη σύσταση του οποίου σκοπεί το σχέδιο συμφωνίας, διαφέρει αυτής του δικαστηρίου Μπενελούξ, το οποίο αποτέλεσε αντικείμενο της αποφάσεως της 4ης Νοεμβρίου 1997, C-337/95, Parfums Christian Dior (Συλλογή 1997, σ. I-6013, σκέψεις 21 έως 23). Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι το δεύτερο αυτό δικαιοδοτικό όργανο αποτελεί δικαστήριο κοινό σε πλείονα κράτη μέλη και, συνεπώς, εντάσσεται στο δικαιοδοτικό σύστημα της Ένωσης, οι αποφάσεις του υπόκεινται σε μηχανισμούς δυνάμενους να διασφαλίζουν την πλήρη αποτελεσματικότητα των κανόνων δικαίου της Ένωσης.
- 83 Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, το οποίο είναι κεφαλαιώδους σημασίας για την προάσπιση του κοινοτικού χαρακτήρα του θεσπιζόμενου με τις Συνθήκες δικαίου, σκοπεί να διασφαλίσει σε όλες τις περιστάσεις ότι το δίκαιο αυτό θα έχει το ίδιο αποτέλεσμα εντός όλων των κρατών μελών. Ο θεσπιζόμενος κατ' αυτόν τον τρόπο μηχανισμός προδικαστικής παραπομπής σκοπεί στην αποτροπή αποκλίσεων ως προς την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το οποίο πρέπει να εφαρμόζουν τα εθνικά δικαστήρια, και τείνει να διασφαλίσει την εφαρμογή αυτή, παρέχοντας στα εθνικά δικαστήρια ένα μέσο για την εξάλειψη των δυσχερειών που ενδέχεται να ανακύψουν εκ της απαιτήσεως να έχει το δίκαιο της Ένωσης πλήρη αποτελεσματικότητα στο πλαίσιο των δικαιοδοτικών συστημάτων των κρατών μελών. Επιπλέον, τα εθνικά δικαστήρια έχουν απόλυτη ευχέρεια ή ακόμη και υποχρέωση να υποβάλλουν στο Δικαστήριο αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, οσάκις εκτιμούν ότι υπόθεση εκκρεμούσα ενώπιόν τους εγείρει ζητήματα που αφορούν την ερμηνεία ή απαιτούν τον έλεγχο του κύρους διατάξεων του δικαίου της Ένωσης επί των οποίων καλούνται να αποφασίσουν (βλ., σχετικώς, αποφάσεις της 16ης Ιανουαρίου 1974, 166/73, Rheinmühlen-Düsseldorf, Συλλογή τόμος 1974, σ. 17, σκέψεις 2 και 3, και της 12ης Ιουνίου 2008, C-458/06, Gourmet Classic, Συλλογή 2008, σ. I-4207, σκέψη 20).

- 84 Το κατά το άρθρο 267 ΣΛΕΕ σύστημα καθιερώνει, ως εκ τούτου, άμεση συνεργασία μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, στο πλαίσιο της οποίας τα δεύτερα συμπράττουν ουσιαστικώς στην προσήκουσα εφαρμογή και στην ομοιόμορφη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, καθώς και στην προστασία των δικαιωμάτων που η έννομη αυτή τάξη παρέχει στους ιδιώτες.
- 85 Από το σύνολο των ανωτέρω συνάγεται ότι η αποστολή που έχει ανατεθεί, αντιστοίχως, στα εθνικά δικαστήρια και στο Δικαστήριο είναι ουσιώδης για την προάσπιση της ουσίας του δικαίου που θεσπίστηκε με τις Συνθήκες.
- 86 Το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει συναφώς ότι η αρχή βάσει της οποίας ένα κράτος μέλος υποχρεούται να επανορθώσει τις ζημίες που υπέστησαν ιδιώτες λόγω παραβάσεων του δικαίου της Ένωσης καταλογιστέων σ' αυτό ισχύει σε κάθε περίπτωση παραβάσεως του εν λόγω δικαίου, τούτο δε ανεξαρτήτως του οργάνου αυτού του κράτους μέλους σε πράξη ή παράλειψη του οποίου οφείλεται η παράβαση, ενώ η αρχή αυτή έχει επίσης εφαρμογή, υπό ορισμένες ειδικές προϋποθέσεις, και στα δικαιοδοτικά όργανα (βλ., σχετικώς, αποφάσεις της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, C-224/01, Köbler, Συλλογή 2003, σ. I-10239, σκέψεις 31 και 33 έως 36, της 13ης Ιουνίου 2006, C-173/03, Traghetti del Mediterraneo, Συλλογή 2006, σ. I-5177, σκέψεις 30 και 31, και της 12ης Νοεμβρίου 2009, C-154/08, Επιτροπή κατά Ισπανίας, σκέψη 125).
- 87 Πρέπει να επισημανθεί επίσης ότι, σε περίπτωση παραβάσεως του δικαίου της Ένωσης από εθνικό δικαστήριο, οι διατάξεις των άρθρων 258 ΣΛΕΕ έως 260 ΣΛΕΕ προβλέπουν τη δυνατότητα προσφυγής στο Δικαστήριο, προκειμένου αυτό να διαπιστώσει την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους παράβαση (βλ. απόφαση της 9ης Δεκεμβρίου 2003, C-129/00, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 2003, σ. I-14637, σκέψεις 29, 30 και 32).
- 88 Επιβάλλεται, όμως, η διαπίστωση ότι τυχόν απόφαση του ΔΔΕ που θα αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης δεν θα μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διαδικασίας διαπίστωσης παραβάσεως, ούτε θα συνεπάγεται την οποιαδήποτε ευθύνη ενός ή πλειόνων κρατών μελών για την καταβολή αποζημιώσεως.

⁸⁹ Κατά συνέπεια, η υπό εξέταση συμφωνία, καθόσον αναθέτει σε διεθνές δικαστήριο ευρισκόμενο εκτός του θεσμικού και δικαιοδοτικού πλαισίου της Ένωσης αποκλειστική αρμοδιότητα να επιλαμβάνεται ορισμένων ειδών αγωγών ασκούμενων από ιδιώτες στον τομέα του κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας και αρμοδιότητα να ερμηνεύει και να εφαρμόζει το δίκαιο της Ένωσης στον τομέα αυτό, στερεί από τα μεν κράτη μέλη τις αρμοδιότητές τους όσον αφορά την ερμηνεία και εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, από το δε Δικαστήριο την αρμοδιότητά του να εκδίδει προδικαστικές αποφάσεις σε απάντηση των ερωτημάτων που υποβάλλουν τα δικαστήρια αυτά, και ως εκ τούτου αλλοιώνει τις αρμοδιότητες που ανατίθενται με τις Συνθήκες στα θεσμικά όργανα της Ένωσης και στα κράτη μέλη και οι οποίες είναι κεφαλαιώδους σημασίας για τη διασφάλιση της ουσίας του δικαίου της Ένωσης.

Επομένως, το Δικαστήριο (ολομέλεια) γνωμοδοτεί ως εξής:

Η σχεδιαζόμενη συμφωνία σχετικά με τη θέσπιση κανόνων περί ενοποιημένου συστήματος επιλύσεως των διαφορών σε θέματα διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας (καλούμενου επί του παρόντος «Δικαστήριο Ευρωπαϊκών και Κοινοτικών Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας») δεν είναι συμβατή με τις διατάξεις της Συνθήκης ΕΕ και της Συνθήκης ΣΛΕΕ.

(υπογραφές)